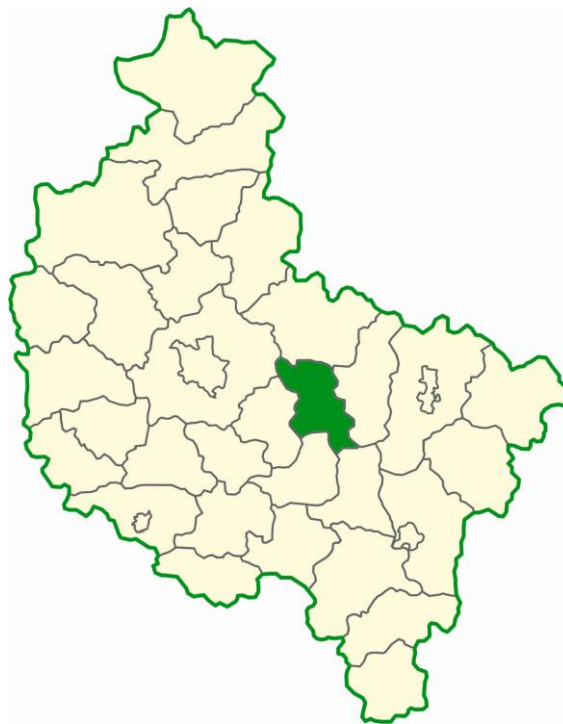

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
W POZNANIU
DELEGATURA W KONINIE**

**INFORMACJA
O STANIE ŚRODOWISKA I DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ
WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
W POWIECIE WRZESIŃSKIM
W ROKU 2013**

Opracowanie:

*Wydział Monitoringu Środowiska
pod kierunkiem Marii Pułyk
Dział Inspekcji
pod kierunkiem Mateusza Kolibabki*

Zatwierdził:

Konin, grudzień 2014

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	4
2. WYBRANE CECHY POWIATU	5
3. STAN ŚRODOWISKA	7
3.1. Monitoring jakości powietrza.....	7
3.1. Monitoring jakości wód.....	8
3.1.1. Monitoring jakości wód powierzchniowych.....	8
3.1.2. Monitoring jakości wód podziemnych.....	11
3.2. Monitoring jakości gleby i ziemi.....	12
3.3. Monitoring hałasu.....	12
3.4. Monitoring pól elektromagnetycznych	13
3.5. Monitoring gospodarki odpadami	13
3.7. Podsumowanie i wnioski	15
4. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA	17
5. POWAŻNE AWARIE.....	17

1. WPROWADZENIE

Opracowanie ma na celu przedstawienie stanu środowiska oraz wyników działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie powiatu wrzesińskiego w roku 2013. Do jego przygotowania wykorzystano badania własne WIOŚ w Poznaniu, wyniki badań będące w posiadaniu WIOŚ oraz ustalenia z kontroli użytkowników środowiska, prowadzonych przez inspektorów WIOŚ.

Bieżące informacje dotyczące stanu środowiska na terenie całego województwa wielkopolskiego znaleźć można na stronie internetowej *www.poznan.wios.gov.pl*.

Zadania w zakresie ochrony przyrody, w tym ustanawianie form ochrony przyrody oraz sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem określonych ustawą zakazów w stosunku do tych form, realizuje Regionalny Konserwator Przyrody.

2. WYBRANE CECHY POWIATU

Powiat wrzesiński położony jest w centralnej części województwa wielkopolskiego, obejmuje obszar o powierzchni 704 km², a zamieszkuje go 76 481 osób (stan na dzień 31 grudnia 2013 r., dane wg GUS).

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego (2013) powiat ten położony jest:

- w makroregionie Pojezierze Wielkopolskie: mezoregion Równina Wrzesińska,
- w makroregionie Nizina Południowowielkopolska: mezoregiony Dolina Konińska, Równina Rychwalska,
- w makroregionie Pradolina Warciańsko- Odrzańska: mezoregion Kotlina Śremska.

Gospodarka powiatu ma charakter rolniczo-przemysłowy, użytki rolne zajmują około 71% jego powierzchni (stan na 2010 r., dane wg GUS).

Administracyjnie powiat podzielony jest na:

- cztery gminy miejsko-wiejskie: Września, Miłosław, Nekla, Pызdry,
- jedną gminę wiejską: Kołaczkowo.

Powiat jest zwodociagowany w 93,6%, a skanalizowany w 52,9% (stan na dzień 31 grudnia 2012 r., dane wg GUS).

W ewidencji WIOŚ w Poznaniu znajduje się 6 mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków eksploatowanych na terenie powiatu wrzesińskiego. Dane o ilości ścieków komunalnych pochodzą z *Wykazów zawierających zbiorcze zestawienia informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat.*

Lp.	Gmina	Zakład/Miejscowość	Obszar obsługiwany	Ilość ścieków w 2013 r. [m ³]
1.	Pызdry	Zakład Gospodarki Komunalnej Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pызdrach Oczyszczalnia w Tarnowej	miasto i gmina Pызdry	90487,0
2.	Miłosław	Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłosławiu Oczyszczalnia w Orzechowie	miejscowość Orzechowo	128094,0
3.	Miłosław	Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłosławiu Oczyszczalnia w Miłosławiu	gmina Miłosław	194176,0
4.	Nekla	Zakład Gospodarki Komunalnej w Nekli Oczyszczalnia w Nekli	miasto i gmina Nekla	102890,0
5.	Września	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp.z o.o. we Wrześni Oczyszczalnia we Wrześni	miasto i gmina Września	2130527,0
6.	Kołaczkowo	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kołaczkowie Oczyszczalnia w Kołaczkowie	gmina Kołaczkowo	83800,0

Powiat wrzesiński wchodzi w skład Regionu VII gospodarki odpadami komunalnymi w województwie wielkopolskim. Regiony zostały wydzielone w „Planie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017” uchwalonym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dniu 27 sierpnia 2012 r. Wielkopolskę podzielono na 10 regionów, w których wyznaczono regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych.

Region gospodarki odpadami komunalnymi to określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami obszar zamieszkiwany co najmniej przez 150 000 mieszkańców. Regionem gospodarki odpadami komunalnymi może być też gmina licząca powyżej 500 000 mieszkańców.

Natomiast regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych to zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii.

W Regionie VII nie funkcjonuje instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (MBP), nie ma również składowiska spełniającego wymagania instalacji regionalnej. Do końca 2015 r. powstanie Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów w Lulkowie. Instalacjami przewidzianymi do zastępczej obsługi Regionu VII jest sortownia odpadów w Bieganowie (gm. Kołczkowo); składowiska odpadów w miejscowościach Lulkowo (gm. Gniezno), Miaty (Święte) gm. Trzemeszno, Chładowo (gm. Witkowo), Bardo (gm. Września).

Na terenie powiatu jest jedno czynne składowisko odpadów oraz sortownia odpadów.

Gminy powiatu wrzesińskiego należą do Porozumienia Międzygminnego 14 Gmin Szlaku Piastowskiego, zawartego w dniu 18 stycznia 2008 roku, powierzającego Miastu Gniezno realizację w ich imieniu zadania z zakresu zagospodarowania odpadów komunalnych:

Gminy należące do porozumienia	Zadanie
miasto Gniezno, gmina Gniezno, miasto i gmina Czarniejewo, gmina Kiszkowo, miasto i gmina Kłęcko, gmina Łubowo, gmina Niechanowo, miasto i gmina Trzemeszno, miasto i gmina Witkowo, miasto i gmina Września, miasto i gmina Nekla, gmina Miłosław, gmina Kołczkowo, miasto i gmina Pyzdry	realizacja Systemu unieszkodliwiania odpadów komunalnych dla gmin objętych Porozumieniem wraz z budową Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Lulkowie

3. STAN ŚRODOWISKA

3.1. MONITORING JAKOŚCI POWIETRZA

W roku 2013 jakość powietrza na terenie powiatu wrzesińskiego monitorowano w jednym punkcie w miejscowości Bieganowo, metodą pasywną (metoda wskaźnikowa) polegającą na miesięcznej ekspozycji specjalnie przygotowanych próbników, zawieszonych na wysokości około 1,5 metra i oznaczaniu zanieczyszczeń raz w miesiącu. Metodą tą prowadzono badania stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu w przeliczeniu na dwutlenek azotu. Badania są kontynuowane w roku 2014.

Z badań przeprowadzonych w roku 2013 wynika, że uzyskana wartość średnia dla roku dla dwutlenku siarki wyniosła $5,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a dwutlenku azotu - $15,3 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2013 wykonano zgodnie z podziałem województwa na strefy, gdzie strefę stanowi:

- aglomeracja poznańska,
- miasto Kalisz,
- strefa wielkopolska.

Powiat wrzesiński jest elementem składowym strefy wielkopolskiej.

Celem rocznych ocen jakości powietrza jest:

- określenie jakości powietrza w strefach;
- wskazanie ewentualnych przekroczeń standardów jakości powietrza, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych;
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń.

Oceny jakości powietrza w strefach dokonano z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów: ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony zdrowia wykorzystano pomiary wykonywane na terenie strefy oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości otrzymane w roku 2013 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych pozwoliły na zakwalifikowanie strefy, a więc i powiatu wrzesińskiego, do poniższych klas:

- do klasy A – dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ozonu, pyłu $\text{PM}_{2,5}$ oraz metali oznaczanych w pyłe PM_{10} .
- do klasy C – dla pyłu PM_{10} i benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe PM_{10} . W przypadku pyłu PM_{10} podkreślić należy, że generalnie odnotowywane są przekroczenia dopuszczalnego poziomu dla 24-godzin, jednak w roku 2013 stwierdzono przekroczenie stężenia średniego dla roku na stanowisku w Nowym Tomysłu.

Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
wielkopolska / powiat wrzesiński	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (120 µg/m³) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Ocena pod kątem ochrony roślin

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony roślin wykorzystano pomiary wykonywane na terenie strefy oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości SO₂, NO_x i O₃, otrzymane w roku 2013 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomu docelowego pozwoliły na zaklasyfikowanie powiatu, będącego składową strefy wielkopolskiej do klasy A.

Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
wielkopolska / powiat wrzesiński	A	A	A

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

3.1. MONITORING JAKOŚCI WÓD

3.1.1. MONITORING JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Badania stanu wód w 2013 roku wykonywano w oparciu o "Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2013–2015".

Przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCW). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza *oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych*.

Zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej do roku 2015 należy osiągnąć dobry stan wszystkich wód.

Program monitoringu wód na terenie województwa realizowany jest w ramach:

- monitoringu diagnostycznego (MD) z częstotliwością raz na 6 lat – pełny zakres badań,
- monitoringu operacyjnego (MO) z częstotliwością raz na 3 lata lub corocznie (wyłącznie w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych) – ograniczony zakres badań,
- monitoringu obszarów chronionych (MOC) z częstotliwością:

- raz na 6 lat (wyłącznie na obszarach siedlisk lub gatunków, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie dla JCW wyznaczonych jako niezagrożone niespełnieniem celów środowiskowych) – pełny zakres badań,
 - raz na 3 lata w ograniczonym zakresie badań:
 - na obszarach siedlisk lub gatunków, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie dla JCW wyznaczonych jako zagrożone niespełnieniem celów środowiskowych,
 - na obszarach wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych,
 - na obszarach narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych,
 - JCW przeznaczonych do celów rekreacyjnych w tym kąpieliskowych;
 - corocznie (wyłącznie dla JCW przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia) – ograniczony zakres badań,
- monitoringu badawczego (MB) w punkcie wyznaczonym na potrzeby wymiany informacji między państwami członkowskimi UE z częstotliwością raz na 6 lat – pełny zakres badań lub corocznie – ograniczony zakres badań.

Na terenie powiatu wrzesińskiego wyznaczono jednolite części wód płynących:

- Rudnik,
- Wrześnica,
- Warta od Powy do Proсны,
- Warta od Proсны do Lutyni,
- Proсны od dopływu z Piątka Małego do ujścia,
- Miłosławka do Kanału Połczyńskiego.

Wyznaczone JCW płynące reprezentują różne typy abiotyczne:

- 16 – potok nizinny lessowy lub gliniasty,
- 17 – potok nizinny piaszczysty,
- 19 – rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta,
- 21 – wielka rzeka nizinna.

Program monitoringu wód powierzchniowych na terenie powiatu wrzesińskiego w roku 2013 obejmował JCW:

- Rudnik – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu wrzesińskiego w miejscowości Unia (1,4 km), badania wykonywano w ramach monitoringu operacyjnego i monitoringu obszarów chronionych:
 - narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych;
- Wrześnica – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu wrzesińskiego w miejscowości Cegielnia (0,8 km), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych;
- Proсны od Dopływu z Piątka Małego do ujścia – punkt zlokalizowany na granicy powiatu wrzesińskiego w miejscowości Ruda Komorska (2,8 km), badania wykonywano w ramach monitoringu operacyjnego w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych;
- Warta od Powy do Proсны – punkt zlokalizowany poza obszarem powiatu słupeckiego, w miejscowości Pyzdry w powiecie wrzesińskim (352 km), badania wykonywano w ramach monitoringu operacyjnego w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych.

Ocena stanu wód powierzchniowych

Na ocenę stanu wód składa się ocena stanu lub potencjału ekologicznego oraz ocena stanu chemicznego. Stan wód określany jest jako:

- dobry – jeśli stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako bardzo dobry (stan), maksymalny (potencjał) lub dobry, a jednocześnie stan chemiczny jest dobry;
- zły – w pozostałych przypadkach.

Stan ekologiczny – określany jest dla naturalnych jednolitych części wód, potencjał ekologiczny – określany jest dla sztucznych lub silnie zmienionych jednolitych części wód.

Stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako:

- bardzo dobry (stan) lub maksymalny (potencjał),
- dobry,
- umiarkowany,
- słaby,
- zły.

Na ocenę stanu/potencjału ekologicznego składa się:

- klasyfikacja elementów biologicznych, prowadzona w zakresie klas I–V,
- klasyfikacja elementów fizykochemicznych:
 - dla rzek w zakresie: klasa I, klasa II lub stan/potencjał poniżej dobrego,
 - dla jezior w zakresie: stan/potencjał dobry lub poniżej dobrego,
 - ocena wskaźników jakości wód z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne) w zakresie: klasy I, II lub stanu/potencjału poniżej dobrego (dla rzek i jezior),
- klasyfikacja elementów hydromorfologicznych, prowadzona w zakresie klas I lub II.

Ocena stanu chemicznego wykonywana jest na podstawie analizy wyników badań wskaźników chemicznych z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Stan chemiczny klasyfikuje się jako dobry lub poniżej dobrego.

Jeśli JCW objęta jest monitoringiem obszarów chronionych należy sprawdzić spełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych i zweryfikować ocenę stanu wód.

Szczegółowe oceny stanu wód powierzchniowych są zamieszczone na stronie internetowej WIOŚ www.poznan.wios.gov.pl.

Ocena stanu wód płynących na terenie powiatu wrzesińskiego za 2013 rok

Dla JCW Rudnik określono umiarkowany stan ekologiczny, a więc również zły stan wód. O ocenie stanu ekologicznego zdecydowały badane elementy fizykochemiczne (substancje rozpuszczone, twardość ogólna, azot azotanowy, azot ogólny, fosforany). Wymagania postawione dla obszarów chronionych nie zostały spełnione.

W JCW Wrześnica stwierdzono stan chemiczny poniżej dobrego ze względu na przekroczone wartości graniczne dla rtęci i jej związków, tym samym stwierdzono zły stan wód JCW. O ocenie stanu chemicznego decydowało przekroczenie wartości granicznej dla rtęci.

W JCW Prosna od Dopływu z Piątka Małego do ujścia stan chemiczny oceniono jako poniżej stanu dobrego; tym samym stan wód oceniono jako zły. O ocenie stanu chemicznego decydowało przekroczenie wartości granicznej dla rtęci. Nie przeprowadzono oceny potencjału ekologicznego.

W JCW Warta od Powy do Proсны stwierdzono dobry stan chemiczny. Z uwagi na brak oceny potencjału ekologicznego nie przeprowadzono oceny stanu wód.

Nazwa ocenianej JCW	Rudnik	Wrześnica	Prosna od Dopływu z Piątka Małego do ujścia	Warta od Powy do Proсны
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Rudnik-Unia	Wrześnica - Cegielnia	Prosna – Ruda Komorska	Warta – Pyzdry
Typ abiotyczny	16	17	19	21
Silnie zmieniona lub sztuczna jcw	NIE	NIE	TAK	TAK
Program monitoringu	MO, MOC	MO	MO	MO
Klasa elementów biologicznych	II	nie badano	nie badano	nie badano
Klasa elementów hydromorfologicznych	II	nie badano	nie badano	nie badano
Klasa elementów fizykochemicznych	PSD	nie badano	nie badano	nie badano
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	nie badano	nie badano	nie badano	nie badano
STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	UMIARKOWANY	nie oceniano	nie oceniano	nie oceniano
Czy jcw występuje na obszarze chronionym?	TAK	TAK	TAK	TAK
Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	NIE	nie badano	nie badano	nie badano
STAN CHEMICZNY	nie badano	PSD	PSD	DOBRY
Weryfikacja stanu wód ze względu na ocenę spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	ZŁY			
STAN WÓD	ZŁY	ZŁY	ZŁY	nie oceniano

PSD – poniżej stanu dobrego

NIE – nie spełnia wymagań postawionych dla obszarów chronionych

Stan ekologiczny JCW naturalnej	
---------------------------------	--

3.1.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Zasoby wód podziemnych w powiecie wrzesińskim występują w obrębie 2 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 143 i 144.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) na terenie powiatu wrzesińskiego

GZWP	Nazwa zbiornika	Wiek utworów	Typ zbiornika	Średnia głębokość	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne
				m	tys. m ³ /d
143	Subzbiornik Inowrocław - Gniezno	Tr	porowy	120	96
144	Dolina kopalna Wielkopolska	Q _k	porowy	60	480

Objaśnienia:

Q_k – utwory czwartorzędowe w dolinach kopalnych; Tr – trzeciorzęd

Obecnie przedmiotem badań monitoringowych jakości wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Pojęcie to zostało wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną. Oznacza ono określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Na terenie województwa wielkopolskiego wyznaczono 18 jednolitych części wód podziemnych, w tym na obszarze powiatu wrzesińskiego zlokalizowane są 2 JCWPd:

- jednolita część wód podziemnych nr 63 – niezagrożona nieosiągnięciem dobrego stanu wód,
- jednolita część wód podziemnych nr 73 – zagrożona nieosiągnięciem dobrego stanu.

W 2013 r. na terenie powiatu wrzesińskiego nie prowadzono badań jakości wód podziemnych.

3.2. MONITORING JAKOŚCI GLEBY I ZIEMI

Monitoring jakości gleby i ziemi stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Celem badań jest śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka, w szczególności dotyczy to właściwości chemicznych gleb.

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich, od roku 1995. Ostatnie badania gleb były prowadzone w roku 2010. Rozpoczęcie piątego cyklu badań planowane jest na rok 2015.

W ramach krajowej sieci, na którą składa się 216 punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie kraju, w Wielkopolsce wytypowanych jest do badań 17 punktów pomiarowych. Na terenie powiatu wrzesińskiego nie wyznaczono punktów pomiarowych.

3.3. MONITORING HAŁASU

Celem monitoringu hałasu jest zapewnienie informacji dla potrzeb ochrony przed hałasem realizowanej poprzez instrumenty planowania przestrzennego oraz ochrony środowiska.

Oceny stanu akustycznego środowiska dokonują obowiązkowo:

- starostowie – dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- zarządcy dróg, linii kolejowych, lotnisk, jeśli eksploatacja drogi, linii kolejowej lub lotniska może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje oceny stanu akustycznego środowiska na obszarach nieobjętych procesem opracowania map akustycznych.

Ze względu na powszechność występowania, zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska są hałasy komunikacyjne. Jeżeli w związku z eksploatacją drogi lub linii kolejowej powstaje hałas przekraczający wartości dopuszczalne, zarządzający zobowiązany jest do podjęcia działań eliminujących stwierdzone przekroczenia, nie przewiduje się natomiast wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku. Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma zatem możliwości dyscyplinowania zarządzających drogami poprzez ukaranie administracyjną karą pieniężną. Z tego powodu, jak również z uwagi na trudności w likwidacji konfliktów akustycznych, uwzględnienie potrzeby zapewnienia komfortu akustycznego środowiska na etapie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego jest najbardziej efektywnym instrumentem w walce z hałasem.

Przez teren powiatu wrzesińskiego przebiegają drogi: autostrada A2 Świecko-Kukuryki, droga krajowa nr 15 Trzebnica – Ostróda, droga krajowa nr 92 Rzepin – Kałuszyn, oraz drogi

województwie: nr 441 Miłosław – Borzykowo, nr 442 Września – Kalisz, nr 466 Słupca – Pызdry. Główne szlaki kolejowe powiatu stanowią linie: nr 3 Warszawa Zachodnia – Kunowice i nr 281 Oleśnica – Chojnice.

Pomiary poziomu hałasu przez zarządzających drogami, liniami kolejowymi i lotniskami prowadzone są co 5 lat – ostatnio w roku 2010. Na ich podstawie w roku 2012 wykonane zostały mapy akustyczne obszarów położonych w otoczeniu odcinków dróg, na których stwierdzono negatywne oddziaływanie akustyczne. Wykaz odcinków dróg na terenie powiatu, dla których sporządzono mapy akustyczne przedstawiono w „Informacji o stanie środowiska i działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w powiecie wrzesińskim w roku 2012”.

W roku 2013 WIOŚ nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu wrzesińskiego.

3.4. MONITORING PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

W roku 2013 zakończył się drugi, trzyletni cykl badań poziomu pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku, obejmujący lata 2011–2013. W roku tym wykonano kolejną serię badań PEM, prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i realizowanych w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

Monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz, w 135 (po 45 na rok) punktach pomiarowych rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa.

Punkty wybiera się w miejscach dostępnych dla ludności usytuowanych:

- w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy,
- w pozostałych miastach,
- na terenach wiejskich.

Dla każdej z powyższych grup terenów wybiera się po 15 punktów, dla każdego roku kalendarzowego.

Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne.

Na terenie powiatu wrzesińskiego w roku 2013 nie prowadzono pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych. Badania takie były wykonywane w roku 2012 w miejscowości Gierłatowo w gminie Nekla (punkcie wytypowanym do badań w kategorii *tereny wiejskie*), w roku 2011 we Wrześni przy ulicy Kościuszki (punkcie wytypowanym do badań w kategorii terenów *pozostałe miasta*) i w miejscowości Ostrówki w gminie Miłosław (punkcie wytypowanym do badań w kategorii *tereny wiejskie*).

W roku 2013, podobnie jak w latach ubiegłych, w trakcie badań na obszarze całej Wielkopolski w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów PEM. Mimo postępującego wzrostu liczby źródeł pól elektromagnetycznych nie obserwuje się znaczącego wzrostu natężenia poziomów pól w środowisku.

3.5. MONITORING GOSPODARKI ODPADAMI

Wojewódzką bazę danych, dotyczącą wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z rejestrem udzielanych pozwoleń na wytwarzanie odpadów oraz na zbieranie i przetwarzanie odpadów, prowadzi marszałek województwa.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania.

WIOŚ w ramach monitoringu gospodarki odpadami gromadzi informacje o:

- sortowniach,
- kompostowniach,
- spalarniach odpadów,
- składowiskach z uwzględnieniem stopnia i sposobu ich zabezpieczenia.

Informacje te uzyskiwane są z ankiet wysyłanych do poszczególnych gmin oraz podmiotów gospodarczych weryfikowanych podczas kontroli.

Spalarnie, kompostownie

Na terenie powiatu nie ma spalarni ani kompostowni odpadów.

Sortownie

W Bieganowie w gminie Kołaczkowo, znajduje się sortownia niesegregowanych odpadów komunalnych, uruchomiona w lutym 2008 r. Właścicielem obiektu jest „IGLESPOL” Z. Iglewski i Wspólnicy Spółka Jawna. W 2013 r. poddano sortowaniu 3879,55 Mg odpadów; wysortowano:

- papier i tekturę (191201) w ilości 20,0 Mg,
- tworzywa sztuczne i gumę (191204) w ilości 90,10 Mg,
- minerały np. piasek, kamienie (191209) w ilości 1254,0 Mg,
- szkło (191205) w ilości 96,44 Mg,
- inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 191211, (191212) w ilości 2419,01 Mg,

Składowiska odpadów

W roku 2013 na terenie powiatu wrzesińskiego eksploatowane było 1 składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Bardo.

Wykaz składowisk eksploatowanych

Lp.	Gmina	Miejscowość	Ilość odpadów składowana w 2013 roku /Mg/	Powierzchnia całkowita składowiska ^{/1/} /ha/	Data uruchomienia	Posiadane decyzje ^{/2/}	Typ składowiska ^{/3/}
1.	Września	Bardo	16144,3	4,4	1992	1,2,3,4,6	IN

Objaśnienia do tabel:

/1/ powierzchnia całkowita składowiska - to powierzchnia całego terenu (budynki, drogi wewnętrzne, kwatery) należąca do właściciela składowiska;

/2/ posiadane decyzje: **1** decyzja lokalizacyjna, **2** pozwolenie na budowę, **3** decyzja zatwierdzająca instrukcję eksploatacji, **4** pozwolenie na użytkowanie, **5** zezwolenie na odzysk lub unieszkodliwianie, **6** pozwolenie zintegrowane na składowanie odpadów z wyłączeniem odpadów obojętnych, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25.000 ton, **7** zgoda na zamknięcie

/3/ typ składowiska: **N** odpadów niebezpiecznych, **O** odpadów obojętnych, **IN** odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Wykaz zamkniętych składowisk odpadów

Lp.	Gmina	Miejscowość	Powierzchnia całkowita składowiska /ha/	Data uruchomienia	Data zaprzestania przyjmowania odpadów ^{/1/} /decyzji na zamknięcie ^{/2/}	Rekultywacja
1.	Nekla	Starczanowo	9,0	1993	2012 ^{1,2}	w trakcie
2.	Kołaczkowo	Gałęzowice	2,0	1996	2012 ^{1,2}	w trakcie
3.	Pyzdry	Walga	1,1	1986	2004 ^{1,2}	zakończona

Zgodnie z art. 124.4 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21, z późn. zm) zarządzający składowiskiem odpadów jest obowiązany prowadzić monitoring składowiska odpadów w fazie przedeksploatacyjnej, eksploatacyjnej i poeksploatacyjnej. Zakres, czas i częstotliwość oraz sposób i warunki prowadzenia monitoringu składowisk odpadów określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 09.12.2002 r. (Dz. U. Nr 220, poz. 1858 z późn. zm.) obowiązującym do dnia 16 maja 2013 r. Obowiązek ten został utrzymany w obecnie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów.

Obowiązek prowadzenia monitoringu na czynnym składowisku określony jest w decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji/pozwoleniu zintegrowanym/zezwoleńiu na odzysk lub unieszkodliwianie; w przypadku składowisk zamkniętych – w decyzji wyrażającej zgodę na zamknięcie i przeprowadzenie rekultywacji. Natomiast zgodnie z obowiązującą od 23 stycznia 2013 r. ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, zarządzający składowiskiem odpadów istniejącym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jest obowiązany w terminie dwóch lat od dnia jej wejścia w życie złożyć wnioski o wydanie decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów, w której prowadzenie monitoringu określone będzie zarówno dla fazy eksploatacyjnej i poeksploatacyjnej.

Zakres i częstotliwość badań monitoringowych w roku 2013 na składowiskach eksploatowanych i nieeksploatowanych

Lp.	Lokalizacja składowiska	Badania	Poziom i skład wód podziemnych	Skład wód odciekowych	Skład wód powierzchniowych	Skład i emisja gazu składowiskowego	Osiadanie składowiska	Struktura i skład masy odpadów
1	Bardo	wymagane ¹	4 razy w roku	4 razy w roku	nie dotyczy	12 razy w roku	raz w roku	raz w roku
		wykonane ²	4 razy w roku	4 razy w roku	nie dotyczy	12 razy w roku	raz w roku	raz w roku
2	Walga	wymagane ¹	2razy w roku	nie dotyczy	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane ²	2 razy w roku	nie dotyczy	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
3	Starczanowo	wymagane ¹	2 razy w roku	nie dotyczy	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane ²	badań w roku 2013 nie wykonano					
4	Gałęzowice	wymagane ¹	2 razy w roku	nie dotyczy	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane ²	2 razy w roku	nie dotyczy	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy

Objaśnienia:

1 – częstotliwość prowadzonych badań zgodnie z wydaną decyzją, w przypadku gdy badanie któregoś ze wskaźników nie jest wymagane wpisano: nie dotyczy

2 – częstotliwość prowadzonych badań zgodnie z informacjami zawartymi w przekazanych do WIOŚ raportach z monitoringu lokalnego na składowiskach w roku 2013

3.7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. W wyniku oceny jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A za wyjątkiem pyłu PM10 i benzo(a)pirenu, dla których strefę zaliczono do klasy C. Ze względu na kryteria dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających klasyfikacji, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A.

Zaliczenie strefy do klasy A oznacza, że jakość powietrza atmosferycznego na jej obszarze jest zadowalająca. Natomiast przypisanie klasy C oznacza przekroczenie wymaganych prawem norm, ale nie muszą one występować na całym obszarze strefy. Planowane na obszarze strefy przedsięwzięcia nie mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. Jednocześnie na obszarze strefy powinny być prowadzone działania na rzecz utrzymania jakości powietrza lub jej poprawy.

Dla strefy wielkopolskiej Zarząd Województwa Wielkopolskiego przygotował Program Ochrony Powietrza w zakresie benzo(a)pirenu i pyłu PM10.

2. Zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej do 2015 roku należy osiągnąć dobry stan wód.

Ocena stanu wód w jednolitych częściach wód płynących za rok 2013 wskazuje na:

- dobry stan chemiczny JCW Warta od Proсны do Powy (stanu wód nie oceniano),
- zły stan wód w JCW: Rudnik, Wrześnica, Proсна od Dopływu z Piątka Małego do ujścia.

Największy wpływ na jakość wód mają punktowe źródła zanieczyszczeń (wprowadzanie do wód niedostatecznie oczyszczonych lub nieoczyszczonych ścieków) oraz zanieczyszczenia obszarowe pochodzące głównie z rolnictwa. Inne, ważne źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych stanowią także rozwój terenów rekreacyjnych oraz terenów zabudowy mieszkaniowej w ich bezpośrednim sąsiedztwie oraz niedostateczna sanitacja wsi.

Należy dążyć do poprawy stanu wód poprzez podejmowanie działań na rzecz jego poprawy oraz ochrony wód przed zanieczyszczeniem, w szczególności, poprzez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewniach (budowa równolegle sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, odprowadzanie do wód wyłącznie ścieków oczyszczonych); stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych na terenach użytkowanych rolniczo oraz podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

3. Na terenie powiatu wrzesińskiego wyznaczono 2 JCWPd, w tym jedną zagrożoną nieosiągnięciem dobrego stanu wód. W roku 2013 na obszarze powiatu nie prowadzono badań wód podziemnych.
4. Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich, od roku 1995. Ostatnie badania gleb były prowadzone w roku 2010. Na terenie powiatu wrzesińskiego nie wyznaczono punktów pomiarowych. Rozpoczęcie piątego cyklu badań planowane jest na rok 2015.
5. Degradacja klimatu akustycznego środowiska ma miejsce przede wszystkim w sąsiedztwie głównych tras komunikacji drogowej. Ze względu na trudności związane z eliminowaniem tego rodzaju konfliktów akustycznych, podstawowe znaczenie ma właściwa polityka w zakresie planowania przestrzennego. Problem ten dotyczy nie tylko decyzji podejmowanych w stosunku do obiektów będących źródłami hałasu, ale również lokalizowania projektowanej zabudowy i terenów wymagających komfortu akustycznego.

W roku 2013 WIOŚ nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu wrzesińskiego.

6. W drugim trzyletnim cyklu pomiarów, obejmującym lata 2011–2013, nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego pól elektromagnetycznych na terenach dostępnych dla ludności na obszarze województwa wielkopolskiego.
7. Gospodarka odpadami
 - a) na terenie powiatu znajduje się sortownia odpadów w miejscowości Bieganowo. Ilość odpadów poddanych sortowaniu była większa w 2013 roku;
 - b) ilość składowanych odpadów na składowisku w miejscowości Bardo uległa zmniejszeniu w porównaniu do roku 2012;
 - c) na terenie powiatu znajdują się trzy składowiska nieeksploatowane które posiadają decyzję na zamknięcie, dwa z nich są w trakcie rekultywacji, jedno jest zrekultywowane;
 - d) na składowisku w miejscowości Starczanowo nie prowadzono monitoringu.

4. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

W 2013 r. WIOŚ w Poznaniu realizował zadania kontrolne określone w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz w „Ogólnych kierunkach działania IOŚ” ustalonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Podstawowym celem przeprowadzonych kontroli była poprawa komfortu życia ludzi i stanu środowiska, dlatego wybór podmiotów do kontroli dokonywany był w oparciu o analizę szeregu uwarunkowań i kryteriów, między innymi takich jak:

- potencjalna uciążliwość zakładu dla środowiska,
- wyniki automonitoringu emisji prowadzonego przez podmioty korzystające ze środowiska,
- wnioski o podjęcie interwencji.

Zestawienie liczbowe działań kontrolnych

Jednostka administracyjna	Liczba							Decyzje wymierzające kary	
	zakładów w ewidencji WIOŚ	kontroli	zarządzeń pokontrolnych	mandatów karnych	decyzji ustalających termin i wstrzymujących	wniosków o ukaranie do sądów	wniosków do organów ścigania	liczba	kwota /tys. zł/
Gmina Miłosław	21	6	2	-	1	-	-	-	-
Gmina Kołaczkowo	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina Września	31	11	8	1	-	-	-	-	-
Miasto i Gmina Września	97	18	8	4	-	-	-	3	1,500
Miasto i Gmina Nekla	21	8	4	-	-	-	-	3	21,797
Miasto i Gmina Pызdry	10	1	1	-	-	-	-	-	-
Powiat Wrzesiński	191	44	23	5	1	-	-	6	23,297

5. POWAŻNE AWARIE

W 2013 roku na terenie powiatu wrzesińskiego nie było zakładów zakwalifikowanych do zakładów o Dużym Ryzyku (ZDR) ani Zakładów o Zwiększonym Ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii.

Cztery zakłady zaklasyfikowano do grupy pozostałych zakładów mogących spowodować poważne awarie, które ze względu na ilość substancji niebezpiecznej, jaka może znajdować się w zakładzie, nie klasyfikują się do grup ZZR lub ZDR, ale z uwagi na rodzaj substancji, prowadzone procesy technologiczne lub usytuowanie instalacji, stanowią zagrożenie dla środowiska. Należą do nich:

- Spółdzielnia Mleczarska Września,
- Browar „FORTUNA” Sp. z o.o. w Miłosławiu,
- Centrum Paliw i Rozpuszczalników Sp. z o.o. w Słomowie,
- KAS-BOKS Spółka z o.o.

Rejestr nie obejmuje stacji paliw, które również mogą być potencjalnym miejscem wystąpienia poważnych awarii

Zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

W roku 2013 na terenie powiatu wrzesińskiego nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii, ani poważne awarie.